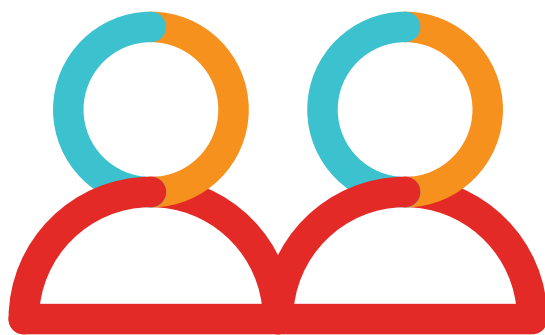

VERSENYJOGI

MEGFELELÉSI PROGRAM

BOUYGUES

TARTALOM

I. FEJEZET

VERSENYJOGI

MEGFELELÉSI PROGRAM..... 2

1. A megfelelési program célja 2
2. Versenyellenes gyakorlatokra vonatkozó zéró tolerancia..... 2
3. A megértés és a körültekintés kötelessége 2
4. Felső vezetők felelőssége – felső vezetői pozícióra vonatkozó nyilatkozat 4
5. Megfelelési felelős kijelölése 5
6. Tájékoztatás és képzés 5
7. Megelőzés..... 6
8. Egyes helyzetekben hozandó konkrét elővigyázatossági intézkedések 8
9. Ellenőrzés 12
10. Szankciók - a versenyjogi szabályok megsértésének kezelése 13

II. FEJEZET

A VERSENYJOG FŐ

RENDELKEZÉSEI 15

1. Adatlap – áttekintés..... 15
2. Adatlap – összejátszó magatartás..... 18
3. Adatlap – erőfölénnyel való visszaélés..... 20
4. Adatlap – szankciók..... 22
5. Adatlap – engedékenység horizontális összejátszás esetén..... 31
6. Adatlap – versenyjog vagy hasonló jog által szabályozott magatartások..... 32
7. Adatlap – hasznos linkek és hivatkozások 35

ELŐSZÓ

Etikai Kódexünkön túlmenően konkrét, a működésre vonatkozó magatartási kódexként szolgáló Versenyjogi Megfelelési Programot kívántam bevezetni.

Tekintettel arra, hogy Franciaországban és máshol is egyre összetettebbé válnak a versenyszabályok, a szabályozók és bíróságok egyre szigorúbb szankciókat rónak ki, mindenkinek érdekében áll egy, a szabályokat egyértelműen meghatározó program létrehozása. Ezt a megközelítést a versenyhatóságok, különösen a Francia Versenyhatóság és az Európai Bizottsági is ajánlja, a társaságokat saját megfelelési program elkészítésére ösztönzik.

Csoportunk nyilvánvalóan nem tűr semmiféle versenyellenes gyakorlatot. A Csoport jövője ügyfeleinek, munkatársainak, részvényeseinek, állami és magántulajdonú partnereinek folyamatos bizalmán múlik: növekedése és fejlődése csak a felénk tanúsított felelős, átlátható és őszinte hozzáállással biztosítható.

A versenyellenes gyakorlatok mindenféle formájának elutasítása mindannyiunk számára alapvető kötelezettség. E tekintetben különösen a Csoport társaságai és működési egységei felső vezetőinek figyelmét hívom fel felelősségükre. Ösztönzöm őket, hogy a Megfelelési Programot alaposan tanulmányozzák, széles körben terjesszék munkatársaik között, és gondoskodjanak arról, hogy az abban foglalt, a versenyellenes gyakorlatok tiltására, megelőzésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályokat eredményesen hajtsák végre Franciaországban és külföldön egyaránt.

Mindenkinek meg kell értenie: a Csoport nem tűri a versenyellenes gyakorlatot tiltó szabályok semmilyen megsértését. Képzésben kell részesíteni mindenkit, aki olyan helyzetbe kerül, amelyben versenyellenes gyakorlatok kockázata felmerülhet, nem hagyhatunk senkit egyedül, hogy az esetleg felmerülő problémát kezelje. A munkatársaknak tudatában kell lenniük, hogy hagyatkozhatnak az adott társaság szakmai vezetésére, hogy az vállalja felelősségét, az etikai felelősök közreműködésével segítséget kaphatnak a probléma kezeléséhez, támogatást kapnak a helyes döntés meghozatalához.

Martin Bouygues
elnök-vezérigazgató

I. FEJEZET VERSENYJOGI MEGFELELÉSI PROGRAM

1 A MEGFELELÉSI PROGRAM CÉLJA

1.1 A jelen megfelelési program („megfelelési program”) a Csoport Etikai Kódexének 15. cikkét¹ egészíti ki, amely a felső vezetők és munkavállalók számára tiltja a versenyellenes tevékenységet.

Ismerteti a tiltott versenyellenes gyakorlatokat, valamint az ebből fakadó kötelezettségeket és felelősségi köröket.

Az I. fejezet meghatározza az Üzleti szegmens² vezérigazgatójának kezdeményezésére a Csoport minden egyes szervezete által kötelezően végrehajtandó tájékoztatási, megelőző, ellenőrzési és szankcionáló intézkedéseket.

A II. fejezet a versenyjogról ad rövid, ám célja szerint a lehető legalaposabb tájékoztatást nyújtó áttekintést a munkatársaknak. Emellett gyakorlati ajánlásokat is tartalmaz.

1.2 A versenyhatóságok megfelelési program végrehajtására ösztönzik a társaságokat. Vizsgálat során ellenőrzik, hogy van-e ilyen program, és ami ennél fontosabb, hogy azt eredményesen hajtják-e végre.

2 VERSENYELLENES GYAKORLATOKRA VONATKOZÓ ZÉRÓ TOLERANCIA

A Csoport egyik legalapvetőbb értéke, hogy üzleti tevékenységét jogszerűen, tisztességesen, a gazdasági verseny alapelveinek megfelelően folytatja (Etikai Kódex 15. cikk).

Ebből következően a felső vezetők és munkavállalók számára szigorúan tilos mindenféle versenyellenes tevékenység, különösen az összejátszás és az erőfölénnyel való visszaélés, de a versenyjogot sértő egyéb gyakorlatok is.

3 A MEGÉRTÉS ÉS A KÖRÜLTEKINTÉS KÖTELESSÉGE

3.1 A megértés kötelessége

A francia és európai versenyjog összetett és szigorú. Igen szigorú szankcionálásra jogosítja a versenyhatóságokat, amelyek ezzel a joggal gyakran élnek is.

JOGI SZEMÉLYEKRE KIRÓTT SZANKCIÓK

Mindenkinek tudatában kell lennie a társaságokra kiróható szankciók súlyának, ideértve a közigazgatási szankci-

(1) A jelen megfelelési programban alkalmazott „Csoport” vagy „Bouygues-csoport” kifejezés a Bouygues SA-ra, valamint a Bouygues SA közvetlen vagy közvetett „ellenőrzése” alatt álló, francia vagy külföldi joghatóság alá tartozó összes társaságra és szervezetre utal. Az „ellenőrzés” fogalmának meghatározását a francia kereskedelmi kódex (Code de Commerce) L.233-3 és L.233-16 cikkének rendelkezései tartalmazzák, ennek megfelelően kiterjed a de jure és a de facto ellenőrzésre is. Az e programban meghatározott alapelvek automatikusan alkalmazandók minden „közös ellenőrzés” alatt álló társaságra és szervezetre.

(2) A jelen programban az „üzleti szegmens” kifejezés a Csoport egyes fő tevékenységeire utal, amelyek a jelen program keltének napján a következők: „Építőipar” (Bouygues Construction), „Ingatlan” (Bouygues Immobilier), „Útépítés” (Colas), „Média” (TF1) és „Távközlés” (Bouygues Telecom).

ókat (a néha rendkívül magas bírságok), a büntetőjogi szankciókat (pénzbüntetés és bírói felügyelet) és a polgári jogi szankciókat (a versenyellenes gyakorlat áldozatának járó kártérítés, a *common law* országokban és immár Franciaországban is a csoportos perek kockázata, valamint a szerződések és kötelezettségvállalások semmissége). Emellett „kiegészítő szankciók” is előfordulhatnak (működés beszüntetése, eltiltás a közbeszerzésektől vagy valamely üzleti tevékenységtől).

Az adott szervezet anyavállalata is felelősségre vonható a jogsértésért.

Általánosabb jelleggel a versenyjogi szabálysértésnek nemcsak a Csoport adott szervezetére, hanem a Csoport eredményére és jó hírnevére nézve is súlyos következményekkel jár, ami befolyásolja a növekedést és fejlődést. Gyakran 100 millió eurót is meghaladó bírságokat vetnek ki.

MAGÁNSZEMÉLYEKRE KIRÓTT SZANKCIÓK

Mindenkinek tudatában kell lennie annak, hogy a versenyjogot megsértő magánszemélyekre súlyos büntetőjogi szankciók (Franciaországban a versenyellenes gyakorlatokban tudatosan történő részvétel négyévi szabadságvesztéssel és 75 000,- EUR pénzbüntetéssel büntethető) és polgári jogi szankciók (az áldozatnak fizetendő kártérítés) vonatkozhatnak.

Mindenkinek tudatában kell lennie annak, hogy a nagy ipari országokban, valamint számos más országban a versenyjog igen hasonló a francia és európai versenyjoghoz.

3.2 A körültekintés kötelessége

Minden felső vezető és munkavállaló köteles személyes felelősséget érezni a versenyellenes gyakorlatok tilalmának betartásáért.

Ezért minden felső vezető és munkavállaló köteles megfelelő körültekintéssel eljárni üzleti tevékenysége során. Tudatában kell lenniük, hogy minden üzleti lépést a vonatkozó versenyjognak és a jelen megfelelési programnak megfelelően kell megtenni. A versenyjog technikai jellegű és rendszeresen változik. Ezért a felső vezetők és munkavállalók kötelesek mindig egyeztetni a helyi jogi főosztállyal annak biztosítása érdekében, hogy az üzletmenet során általuk elképzelt lépésekkel kapcsolatban nem merül fel a versenyszabályok megsértésének kockázata, és azok nem mondanak ellent a jelen megfelelési programban meghatározott alapelveknek.

Minden felső vezető és munkavállaló köteles továbbá megfelelő körültekintéssel eljárni az ügyfelekkel, szállítókkal, alvállalkozókkal, társvállalkozókkal vagy partnerekkel fenntartott kapcsolatuk keretében. Ha ezek közül valamelyik versenyjogot sért, a hatóságok arra a következtetésre juthatnak, hogy az adott felső vezető vagy munkatárs, vagy akár a Csoporttag szervezet belekeveredett vagy részt vett a szabálysértésben.

A felső vezetők és munkatársak fokozott körültekintési kötelezettséggel tartoznak abban az esetben, ha társaságuk:

- oligopolisztikus piacon működik (valamely áru vagy szolgáltatás nyújtására képes korlátozott számú társasággal működő piac);
- ideiglenes vagy részleges együttműködési megállapodást köt rivális társaságokkal, különösen, ha egy szerződés megszerzése érdekében teszi;
- a Csoport egy másik társaságával versengve nyújt be ajánlatot egy szerződés megszerzése érdekében;
- szakmai szervezetbe jelöl képviselőt.

4 FELSŐ VEZETŐK FELELŐSSÉGE - FELSŐ VEZETŐI POZÍCIÓRA VONATKOZÓ NYILATKOZAT

4.1 A Csoport egyes szervezeteiben a vezetői felelősségek egyik alapvető tétele a versenyjogi szabályok betartása és a versenyellenes gyakorlatokra vonatkozó tájékoztatási, megelőzési, ellenőrzési és szankciós intézkedések megvalósítása.

A jelen megfelelési program összefoglalja az összes felső vezető által követendő, előmozdítandó és végrehajtandó közös szabályok halmazát.

4.2 A felső vezetők és vezető testületek kötelesek egyértelműen megfogalmazott kötelezettséget vállalni a megfelelési program betartására és végrehajtására. A Csoport társaságainak összes vezető tisztségviselője és irányító vagy vezető testülete (pl. igazgatóságok, vezetői bizottságok, irányító bizottságok, stb.) e minőségükben kötelesek írásban kötelezettséget vállalni a versenyjog betartására és a megfelelési program végrehajtására, az üzleti szegmensnek vagy szervezeti felépítésüknek leginkább megfelelő formában. A kötelezettségvállalásnak határozottnak, egyértelműnek kell lennie, azt mindenki tudomására kell hozni.

A kötelezettségvállalást két évente meg kell újítani, ezzel jelezve a megfelelési program fontosságát és fenntartva a mindenki által mindenkor arra fordítandó kellő körültekintést és figyelmet.

5 MEGFELELÉSI FELELŐS KIJELÖLÉSE

5.1 A Csoport mindegyik üzleti szegmense etikai felelőst jelöli ki a megfelelési program végrehajtásával megbízott megfelelési felelősként.

A megfelelési felelős a program alapvető tartalmán nem változtathat, azonban a kockázatok felmérését követően azt az üzleti szegmens sajátos jellegének figyelembe vétele és a program eredményesebbé tétele érdekében szükség esetén kiegészítheti, illusztrálhatja, bővítheti. Minden ilyen kiegészítést kizárólag üzleti szegmens szinten lehet végrehajtani, leányvállalati szinten nem. E kiegészítések a megfelelési program szerves részévé válnak, így azokat először a csoport megfelelési felelőseivel jóvá kell hagyatni.

5.2 Az Üzleti szegmens minden jelentős egységénél a jogi főosztály vezetője (illetve a jogi főosztályon megfelelően kijelölt személy) a megfelelési felelős kapcsolattartója.

5.3 A felső vezetők és vezetői testületek kötelesek a megfelelési felelősöket és a jogi főosztályok vezetőit a program eredményes megvalósításához szükséges felhatalmazással, jogkörrel és eszközökkel ellátni.

A megfelelési felelősök és a jogi főosztályok vezetői a vezetői testületekhez fordulhatnak aggályaikkal vagy a megfelelési program eredményességének biztosításához szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslataikkal.

6 TÁJÉKOZTATÁS ÉS KÉPZÉS

6.1 Tájékoztatás

A megfelelési program létéről az üzleti szegmensben a belső állományban, az üzleti szegmens ügyfelei, beszállítói, alvállalkozói, társvállalkozói vagy partnerei körében külső felek között tájékoztatást kell adni, az egyes üzleti szegmensek által meghatározandó módon. A megfelelési programot az alábbiakban ismertetettek szerint elektronikusan minden munkatárs rendelkezésére kell bocsátani.

A megfelelési felelősök:

- eljuttatják a felső vezetők és munkatársak között az üzleti szegmensben versenyjogi szempontból különös figyelmet igénylő konkrét kérdésekre vonatkozó feljegyzéseket;
- haladéktalanul figyelmeztető vagy tájékoztató feljegyzéseket küldenek az üzleti szegmensek felső vezetőinek és munkatársainak az aktuális fejleményekről (pl. a versenyhatóságok által kiadott, az üzleti szegmens és a megfelelési program szempontjából releváns döntésekről vagy álláspontról);
- gondoskodnak arról, hogy az üzleti szegmens jogi főosztálya mindig megadja a felső vezetők vagy munkatársak számára szükséges tájékoztatást és szaktanácsot.

Minden felső vezető és működési egység, értékesítési vagy beszerzési főosztály vezetője köteles rendszeresen emlékeztetni munkatársait a megfelelési program léteire és annak előírásaira.

A Csoport és az üzleti szegmens megfelelési felelősei legalább évente egyszer összeülnek a program megvalósítására kidolgozott legjobb gyakorlatok megosztása céljából.

6.2 Képzés

A társaságuk működésének színteréül szolgáló piacokon a versenyben bármilyen módon érintett felső vezetőknek és munkatársaknak tudatában kell lenniük és ismerniük kell a versenyjogot és a szabályok megszegésével járó kockázatokat, legalább nagy vonalakban.

A következőkért bármilyen felelősséggel tartozó munkatársak felvételüktől vagy kinevezésüktől számított egy éven belül kötelesek az adott üzleti szegmens megfelelési felelőse által bonyolított vagy érvényesített versenyjogi megfelelési képzésen részt venni.

- leányvállalat vagy ezzel egyenértékű szervezet (divízió, fiók, projekt, stb.);
- értékesítő funkció (amelynek keretében vevőkkel, beszállítókkal, alvállalkozókkal, társvállalkozókkal vagy partnerekkel kerülnek kapcsolatba);
- beszerzési főosztály;
- szakmai szervezetben csoporttag társaság vagy üzleti szegmens képviselője.

A megfelelési felelős határozza meg a legmegfelelőbb képzési módszert és gondoskodik arról, hogy ezek a munkavállalók rendszeresen továbbképzést kapjanak tudásuk és kockázatértékelésük naprakészen tartása érdekében.

Ennél általánosabb jelleggel, valamint annak elősegítése érdekében, hogy mindenki megismerje a versenyellenes gyakorlatok mibenlétét, a megelőző intézkedéseket és a vonatkozó szankciókat, a Csoport minden szervezete köteles a különféle munkavállalói kategóriákra igazított képzési modulokba versenyjogi megfelelési komponenst beépíteni. A képzési modulokat a vonatkozó üzleti szegmens megfelelési tisztségviselője érvényesíti.

Képzési politikájának megfelelően minden üzleti szegmens köteles egy egyszerű, rövidített és általános képzési modult bevezetni, amely az intraneten *e-learning* formájában mindenkor elérhető. Ennek a modulnak gyakorlati jellegűnek és az üzleti szegmens sajátosságaira igazítottnak, és minden munkavállaló számára érthetőnek kell lennie. Tartalmaznia kell továbbá a megfelelési programra és a megfelelési felelős fenti 6.1 pontban említett emlékeztetőire mutató hivatkozást is. A munkavállalókat ösztönözni kell, hogy rendszeresen tanulmányozzák az *e-learning* programot.

7 MEGELŐZÉS

7.1 A vezető tisztségviselők szerepe

A versenyjogi hatóságok szempontjából a felső vezetők felelnek a versenyellenes gyakorlat megelőzésére szolgáló intézkedések végrehajtásáért. A vezető tisztségviselőknek tudatában kell lenniük, hogy amennyiben társaságuknál versenyellenes gyakorlatra derül fény, a versenyhatóságok megkérdezik, milyen intézkedéseket hoztak az ilyen gyakorlat megelőzése érdeké-

ben, és személyesen kötelezettséget vállaltak-e azok betartatásáért.

A csoporthoz tartozó szervezetért (leányvállalatért, fiókért, részlegért, stb.) operatív felelősséggel tartozó minden vezető tisztségviselőnek megfelelő intézkedéseket kell végrehajtania a versenyellenes gyakorlatok megelőzése érdekében.

Ehhez az üzleti szegmens megfelelési felelőse és etikai, CSR és támogatási bizottsága nyújt támogatást.

7.2 A jogi főosztályok szerepe és szakértelme

Minden üzleti szegmens jogi főosztályánál legalább egy olyan ügyvédnek kell lennie, aki a versenyjogban gyakorlattal és szakértelemmel rendelkezik. A jogi főosztályoknak rendelkezniük kell továbbá versenyjogra szakosodott behívható ügyvédekkel, akiknek listáját az üzleti szegmens megfelelési felelőse állítja össze.

Az egyes jogi főosztályok felelősségi körébe tartozik a versenyellenes gyakorlatok terén képzések biztosítása és megelőző intézkedések megtétele is.

7.3 Kockázatok feltérképezése

A Csoport által előírt éves kockázatfelmérési folyamat részeként az üzleti szegmens elvégzi a tevékenységeiben rejlő versenykockázatok elemzését.

7.4 Jogkör átruházása leányvállalat vagy szervezet vezető tisztségviselőjére, kereskedelmi vagy képviselési beosztásban eljáró személyekre

A jogkörök átruházásában egyértelműen meg kell határozni a meghatalmazott kötelezettségét a versenyjogi

szabályok betartására, a versenyellenes gyakorlattól való tartózkodásra.

A szakmai szervezetben a Csoport bármely szervezetének képviselőre kijelölt személy az alábbi 8.2. pontnak megfelelően köteles a képviselési feladatkörük ellátása során a megfelelési program rendelkezéseinek betartására irányuló kötelezettségüket megfogalmazó levelet kapni és annak kézhez vételét nyugtázní.

7.5 Munkaszerződés – belső rendelkezések

Amennyiben a munkajog erre felhatalmazást ad, a Csoport leányvállalatai számára ajánlott:

- a valamely értékesítési funkcióért, leányvállalatért vagy annak megfelelő szervezetért (részleg, fiók, stb.) vagy beszerzési főosztályért felelős munkavállalók munkaszerződésébe a versenyjog betartásának és a versenyellenes gyakorlatoktól való tartózkodás kötelezettségét előíró kikötés felvétele; illetve
- a versenyellenes gyakorlatokat tiltó rendelkezés beépítése a társaság belső rendelkezéseibe.

7.6 Üzleti vállalkozás indítását megelőző megfelelési audit

Az egyes üzleti szegmensek által a megfelelési felelős támogatásával meghatározott feltételek szerint auditot kell elvégezni a versenyjogi jogszabályok és a megfelelési program üzleti szegmens általi végrehajtásáról új üzleti vállalkozás vagy projekt beindítása előtt. Ezt minden főbb projekt vagy jelentős művelet (vállalat megszerzése vagy eladása, együttműködési vagy konzorciumi megállapodás,

stb.) kezdetekor, vagy legkésőbb a hivatalos megállapodáskor, valamint új üzleti tevékenység beindításakor (diverzifikáció, új üzleti tevékenység indítása új országban) kell elvégezni.

7.7 Aggályok jelzése a felettes vezetőknek

Azon vezető tisztségviselőknél vagy munkavállalóknál, akiknek kételyeik vannak valamely konkrét gyakorlattal kapcsolatban vagy versenyellenes gyakorlatról van tudomásuk, felettes vezetőjükhez vagy a jogi főosztályhoz kell fordulniuk.

7.8 Visszaélések bejelentése (whistleblowing)

A vezető tisztségviselők és munkavállalók igénybe vehetik a csoport etikai kódexében meghatározott bejelentési lehetőséget is.

A bejelentési lehetőség megfelel a Cnil (francia adatvédelmi hatóság) utasításainak (vagy az érintett hasonló rendelkezéseinek) és a csoport etikai kódexe rendelkezéseinek. A lehetőség a versenyellenes gyakorlatokra is kiterjed. Az incidenseket vagy gyanút elviekben az üzleti szegmens etikai tisztviselőjének kell bejelenteni. Ha a bejelentő úgy ítéli meg, hogy a helyzet az üzleti szegmens túlmutat, az üzleti szegmens etikai tisztviselője helyett kivételesen értesítheti a csoport etikai tisztviselőjét is.

A bejelentő értesítésének benyújtására, fogadására és feldolgozására irányadó eljárást az etikai kódex és annak „Bejelentési lehetőség: a bejelentések fogadásának és feldolgozásának eljárására vonatkozó szabályok” című melléklete szabályozza.

8 EGYES HELYZETEKBE HOZANDÓ KONKRÉT ELŐVIGYÁZATOSSÁGI INTÉZKEDÉSEK

8.1 Társasági részesedés megszerzése során beszerzendő szavatosságok

A vállalat megszerzése előtti átvilágítási folyamat során kiemelt figyelmet kell fordítani a versenyjogi rendelkezések célvállalat általi betartására. Általános vagy konkrét szavatosságvállalást kell kérni az eladótól, hogy szükség esetén az eladót felelősségre lehessen vonni (mivel a továbbiakban a célvállalat fogja viselni a részesedésszerzés előtti versenyellenes gyakorlatok miatti szankciók veszélyét), kivéve, ha az üzleti szegmens felső vezetése az etikai tisztviselő támogatásával kifejezetten másként rögzíti, ezt indokolja és felügyeli. Az újonnan megszerzett vállalat vezető tisztségviselői gondoskodnak arról, hogy az átvilágítási folyamat alatt kapott információkat ellenőrizzék, és hogy az e megfelelési programban meghatározott intézkedések haladéktalanul végrehajtásra kerüljenek.

8.2 Szakmai szervezetbe történő belépés, tevékenységében való részvétel esetére vonatkozó elővigyázatoossági intézkedések

Helyi, országos vagy nemzetközi szakmai szervezethez történő csatlakozás előtt a Csoport szervezete köteles először a megfelelő üzleti szegmens felső vezetéséhez fordulni, vezető tisztségviselő előzetes beleegyezését megszerezni. Az üzleti szegmens etikai tisztviselője vezeti azon szakmai szervezetek jegyzékét, amelyekbe a szervezet tartozik.

Házon belüli jogász segítségével előzetesen meg kell keresni a szervezetet, megismerni annak alapszabályát, felépítését, gyakorlatát és tevékenységét, különösen annak meghatározása érdekében, hogy az a versenyjog betartásával kapcsolatos ismeretek terjesztésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz-e.

Csoporttag szervezet nem csatlakozhat és még alkalmilag sem vehet részt olyan szakmai szervezetben, amely a következő ügyekre vonatkozó párbeszédet, információcserét vagy megállapodást szervez vagy ösztönöz:

- árszintek, árak alakulása, árképzési módszerek, engedmények szintje, árretek szintje, készletszint;
- termelőkapacitások megosztása;
- területi kizárólagosság;
- egyéni üzletpolitikákra vonatkozó nem nyilvános információk cseréje, különösen jövőbeni üzleti lépésekről;
- ha a piac oligopol (kis számú nagybeszállító által uralt piac), bármely olyan információcsere, amely az oligopóliumon belül hallgatóságos egyeztetést hozhat létre vagy ösztönözhet.

A Csoport által kijelölt képviselők kötelesek felső vezetőjüknek írásos nyilatkozatot átadni, amelyben nyugtázzák, hogy ismerik versenyjogi kötelezettségeiket és feladatuk ellátása során vállalják azok betartását, különösen oly módon, hogy a társaság üzletstratégiájáról (árképzés, terület, promóciós szabályzat, stb.) nem adnak tájékoztatást.

Gondoskodniuk kell arról, hogy az egyes üléseket megelőzően hoz-

zájtnak a napirendhez, és minden résztvevőnek eljuttatják az ülés pontos jegyzőkönyvét. Ha tiltott témák merülnek fel, a képviselő köteles az ülést elhagyni, felkérni az ülés titkárát, hogy a jegyzőkönyvben rögzítse távozásának tényét, és levelet küldeni az ülés elhagyásának indokáról.

8.3 Versenytárral folytatott ideiglenes vagy részleges együttműködésre vonatkozó elővigyázatossági intézkedések

Az ilyen jellegű együttműködés a Bouygues-csoport egyes üzleti szegmenseiben rutinjellegű. Hasznos, néha létfontosságú specifikus erőforrásokat és szakértelmet, vagy kockázatmegosztást igénylő projektek esetén. Az ilyen megállapodások önmagukban nem versenyellenesek, azonban nem lehet céljuk vagy hatásuk a szabad verseny szabályainak torzítása. Az elővigyázatosság érdekében a társaság önállóságát, autonóm üzleti tevékenységét bármiben is csorbító tényezőt potenciális kockázatnak kell tekinteni és alaposan fel kell mérni.

A versenytársak közötti csoportosulásnak vagy együttműködési struktúrának - építési projektársaság (Sociétés en Participation - SEP), vegyesvállalat, ideiglenes csoportosulás, gazdasági érdekcsoport, konzorcium, központi beszerző szervezet - a következő szabályoknak kell megfelelnie:

- az együttműködésnek nem lehet célja vagy hatása bármilyen verseny de facto megszüntetése (verseny korlátozása, szerződés vagy szerződés részének egyeztetett kiosztása) vagy ajánlattételben történő összejátszás (bid rigging) (pl. cover bidding);

- az együttműködésnek időben korlátozottnak kell lenni;
- szigorúan meghatározott célt (pl. projektfejlesztés) kell szolgálnia és nem vezethet a közös projekt végrehajtásához szükséges feltétlenül minimális mértékű meghaladó stratégiai információ cseréjéhez;
- az együttműködést az általa létrehozott hatékonyságnövekménynek kell indokolnia, amely viszont mindegyik tag számára lehetővé teszi jobb üzleti ajánlat kidolgozását, jobb szolgáltatás vagy termék biztosítását az ügyfél számára („legitim indokok”): kiegészítő műszaki vagy logisztikai kapacitás, jelentős projekt kockázatának megosztása, finanszírozás megszerzéséhez kedvezőbb pénzügyi pozíció, helyi partnerek bevonására vonatkozó jogi előírás.

A közös tevékenység megkezdése (vagy versenytárgyalásos eljárásban ajánlat benyújtása) előtt írásos szerződést kell kötni. A preambulumbekendésekben egyértelműen meg kell határozni, hogy a versenytárs felek milyen „legitim indokból” kötik a megállapodást vagy hoznak létre együttműködést.

A partnerek kötelesek szerződéses kötelezettséget vállalni a versenyjogi szabályok, valamint a jelen megfelelési programban meghatározottakhoz hasonló alapelvek betartására. A szerződés teljesítése során ennek elmulasztása a szerződés azonnali hatályú felmondásához vezethet.

A megállapodás fontolóra vételére vagy megkötésére vonatkozó döntést megelőző összefoglaló vagy záró megbeszélés során a vonatkozó jogi főosztály köteles versenyjogi elemzést adni.

A versenytárgyalásos eljárások esetén a versenyellenes gyakorlatok körébe tartozik az ajánlatok versenytársak közötti egyeztetése, vagy az eredmények ismertté válásának vagy lehetséges ismertté válásának napját megelőző információcsere (pl. a versenytársak léte, azok szervezete, az adott szerződés iránti érdeklődésük szintjére vagy az árakra vonatkozó információcsere).

Ennek megfelelően addig nem lehet érzékeny információkat kicserélni, míg az együttműködési struktúra (pl. konzorcium) létre nem jött; ha akkor hiúsulnak meg az együttműködési megállapodásra vonatkozó tárgyalások, hogy érzékeny információk cseréjére már sor került és ezt követően az érintett társaságok egyéni pályázatot nyújtanak be, ez torzítaná a versenyt. Amint létrejött az együttműködés struktúrája - amely szükségszerűen az érzékeny információk cseréjével jár - a tagok önálló ajánlatot nem nyújthatnak be, másik konzorciumban nem vehetnek részt.

Egyazon társaság nem lehet tag ugyanarra a szerződésre pályázatot benyújtó több konzorciumban, mivel ez túl nagy versenyjogi kockázattal járna.

8.4 Csoporttag társaságok közti versenyre vonatkozó elővigyázatossági intézkedések

A Csoport társaságai alkalmilag vagy rendszeresen versenyezhetnek egymással.

A francia versenyhatóság egyértelmű alapelveket határozott meg, amelyeket a Csoport összes társaságának ismernie kell és be kell tartania:

- „A jogi vagy pénzügyi kötődésekkel rendelkező, ám üzletileg önálló társaságok benyújthatnak különálló, versengő ajánlatokat, feltéve, hogy előzetesen nem egyeztetnek”;
- „A jogi vagy pénzügyi kötődésekkel rendelkező, ám üzletileg önálló társaságok annak eldöntése érdekében lemondhatnak üzleti önállóságukról, hogy melyikük pályázik egy adott szerződésre, vagy együtt dolgozhatnak az ajánlaton, feltéve, hogy csak egy ajánlatot nyújtanak be”;
- „Társaságok nem nyújthatnak be több ajánlatot üzleti önállóságuk kinyilvánításával, ha azokat egyeztetett módon vagy információcserét követően készítik el, mivel az ilyen ajánlatok már nem lennének önállóak. Azok önállóként történő megjelenítése félrevezetné a megbízót a verseny jellege, terjedelme, mértéke vagy intenzitása tekintetében”;
- „Nem releváns, hogy a megbízó tudott-e a társaságok közötti jogi kötelekekről, mivel azok nem feltétlenül jelentik, hogy a társaságok egyeztetve járnak el vagy információt cserélnek”.

Ezek az alapelvek megjelennek a francia versenyhatóság olyan döntéseiben, amelyekkel összejátszó ajánlattételen kapott, egy csoporthoz tartozó társaságokat szankcionált. Ezek bármilyen olyan helyzetre vonatkoznak, amelyben Csoporttag társaságok közti verseny merül fel. Így az üzleti önállósággal rendelkező Csoporttag társaság a Csoport egy másik tagjával fennálló verseny esetén mindig köteles ezeket az alapelveket betartani.

A fenti 8.3 pont rendelkezéseit kötelező betartani abban az esetben, ha a Csoport versengő társaságai közös ajánlat benyújtására egyesítik erőiket.

8.5 Alvállalkozás esetére vonatkozó elővigyázatossági intézkedések

ALVÁLLALKOZÓKAT IGÉNYBE VEVŐ TÁRSASÁGOK

Bár az alvállalkozási jogviszony önmagában nem versenyellenes, azt nem lehet elleplezni és a megbízó tudomására kell hozni.

Az alvállalkozási jogviszony létrehozását megelőző információcserét a szigorúan szükséges mértékre kell korlátozni, a versenyszabályok betartása mellett. „Az alvállalkozási ajánlat megléte nem jelenti azt, hogy a fővállalkozó köteles lenne áráiról teljeskörűen tájékoztatni a potenciális alvállalkozót” (francia versenyhatóság).

Az alvállalkozásnak indokoltnak kell lennie, és nem valószínűsítheti a verseny gyengülését.

ALVÁLLALKOZÓK

Az alvállalkozói megállapodást kötni kívánó társaságok a szerződés megkötése előtt nem cserélhetnek áraikra vonatkozó információkat. Ha megteszik, önálló ajánlatokat nem nyújthatnak be.

Egyazon versenytárgyalási eljárásban önmagában nem tiltott, hogy egy társaság több fővállalkozó alvállalkozója legyen, vagy alvállalkozó és konzorciumi tag legyen egyszerre; az ilyen helyzetek azonban óriási versenyjogi kockázatot hordoznak, azokat a jogi fősztályok

és a megfelelési felelős segítségével kell elemezni, majd az adott társaság egy vezető tisztségviselőjének kell kifejezetten engedélyeznie.

9 ELLENŐRZÉS

9.1 A vezető tisztségviselők szerepe

CMinden olyan vezető tisztségviselőnek, aki operatív felelősséggel tartozik a csoporthoz tartozó szervezetért (leányvállalatért, fiókért, részlegért, stb.), biztosítania kell, hogy műveleteik az előírásoknak megfeleljenek, végrehajtsák a megfelelő ellenőrzéseket, reagáljanak minden bejelentői értesítésre és használják a csoporton vagy üzleti szegmensen belül rendelkezésükre álló ellenőrzési és értékelési módszereket. Ezeket a módszereket az alábbiakban ismertetjük.

9.2 A csoport belső ellenőrzési referenciakézikönyve

A csoport belső ellenőrzés referenciakézikönyve a versenyellenes gyakorlatok elleni küzdelmet kiemelt témaként kezeli. Az üzleti szegmens szükség szerint kiegészítheti a kézikönyvet speciális rendelkezésekkel a megfelelési program eredményességének biztosítása céljából.

A megfelelési program eredményességét évente az üzleti szegmenseknél és leányvállalataiknál végrehajtott belső ellenőrzési elvek önértékelésével követik nyomon.

Amennyiben az önértékelés hiányosságokat tár fel a megfelelési program végrehajtásában, haladéktalanul cselekvési terv készül és kerül végrehajtásra.

9.3 Auditok

A belső ellenőrzési főosztálynak a rendszeres vagy eseti belső audit megbízások során a megfelelésért felelős tisztviselők segítségével időszakonként biztosítania kell, hogy a csoport műveletei megfeleljenek a megfelelési program és a csoport, valamint az üzleti szegmens belső ellenőrzési referenciakézikönyve elveinek. A belső ellenőrzési főosztállyal mindenkinek együtt kell működnie.

A belső auditjelentés következtetéseit megküldik az üzleti szegmens etikai, vállalati társadalmi felelősségvállalási és támogatási bizottságának. E következtetéseket figyelembe veszik szükség szerint a megfelelési program és annak betartásának biztosítására bevezetett minden más eljárás vagy mechanizmus megerősítésére.

9.4 Jelentéstétel

A francia jogban előírt vállalati társadalmi felelősségvállalási beszámolás részeként minden üzleti szegmens megfelelésért felelős tisztviselője éves jelentést küld a csoport etikai tisztviselőjének a megfelelési program végrehajtásáról, a végrehajtott vagy végrehajtandó fejlesztésekről, a körbeküldött információkról, az üzleti szegmensen belül az adott évben tartott tanfolyamok számáról, és a képzésen részt vett munkavállalók számáról. A jelentéseket meg kell küldeni az üzleti szegmens etikai, vállalati társadalmi felelősségvállalási és támogatási bizottságának és a Bouygues SA igazgatósága etikai, vállalati társadalmi felelősségvállalási és támogatási bizottságának. A jelentésben tájékoztatást kell adni a fenti 9.2 és 9.3 pont szerinti ellenőrzésekről és

auditokról is. Ez a tájékoztatás minden üzleti szegmens számvevő bizottságának is megküldésre kerül.

9.5 A vezető tisztségviselők éves értékelése

A megfelelési program végrehajtását és a versenyellenes gyakorlatok terén gyakorolt kellő körültekintést és figyelmet figyelembe kell venni a vezető tisztségviselők és főosztályvezetők éves értékelésében (például az adott időszakban a versenyellenes magatartást megelőző intézkedések végrehajtásának elmaradása a vezető tisztségviselők vagy főosztályvezetők terhére esik).

10 SZANKCIÓK - A VERSENYJOGI SZABÁLYOK MEGSÉRTÉSÉNEK KEZELÉSE

10.1 A társaság által felderített jogsértések

A társaságukat a versenyjog megsértésével járó jogkövetkezményeknek kitévő vezető tisztségviselők vagy munkavállalók szankciók hatálya alá esnek, amely vezető tisztségviselői megbízatásuk megszüntetésével és fegyelmi felelősségrevonással és elbocsátással is járhat, még abban az esetben is, ha versenyhatósági vagy ügyészségi intézkedésre nem kerül sor.

A vállalatnak haladéktalanul fel kell hagynia a jogsértésben való részvétellel és saját kezdeményezésére kell magatartását jóvá tennie. Ezt a versenyhatóság enyhítő körülményként értékelheti.

Horizontális összejátszás esetén (a francia versenyhatóság, az Európai Bizottság vagy az adott ország versenyjogában megjelölt szervezet ajánlásával összhangban) az üzleti szegmens vezető tisztségviselői és etikai tisztviselője külső és belső tanácsadók meghallgatását követően dönt arról, hogy kérelmezik-e a versenyhatóság engedékenységét. Az engedékenységi eljárás keretében a társaság részlegesen vagy teljesen mentesülhet a szankciók alól.

10.2 Versenyhatóság vagy bíróság által kezdeményezett vizsgálat során feltárt jogsértések

Az etikai tisztviselővel folytatott egyeztetést követően az üzleti szegmens vezető tisztségviselői a jogszabályok által megengedett esetben megvizsgálják a kifogást nem emelő álláspont lehetőségét, ha ez peren kívüli egyezséghez vezethet¹. Különösen igaz ez Franciaország esetében, ahol a francia versenyhatóság vizsgálati szolgálatának *rapporteur*-e felajánlhatja, hogy amennyiben a társaság nem vitatja a versenyhatóság álláspontját, a tervezett bírság minimális és maximális összegének megállapításával egyezséget köt a társasággal. Ha a társaság vagy szervezet vállalja, hogy magatartásán változtat, az egyezség ezt figyelembe veheti. Ha meghatározott időn belül beleegyezik a javasolt egyezségbe, a francia versenyhatóság vizsgálati szolgálatának *rapporteur*-e az egyezségben meghatározott határokon belüli bírság kirovására tesz ajánlást a versenyhatóságnak.

(1) Franciaországban a növekedésről, aktivitásról és a gazdasági esélyegyenlőségről szóló 2015. augusztus 6-i törvény (Macron-törvény) L. 464–2 III cikke értelmében vezették be az egyezség fogalmát a francia kereskedelmi kódexbe. A nemvitatási eljárást az egyezség váltja fel.

Az Európai Bizottság (Versenyjogi Főigazgatóság) is beleegyezhet az egyezségbe, ha a Bizottság által bemutatott információk fényében a társaság beismeri részvételét az összejátszásban és felelősséget vállal.

A társaságukat a versenyjog megsértésével járó jogkövetkezményeknek kitevő vezető tisztségviselők vagy munkavállalók a fenti 10.1 pontban említettekkel azonos szankciók hatálya alá eshetnek.

A vállalatnak haladéktalanul fel kell hagynia a megállapított jogsértésben való részvétellel és saját kezdeményezésére kell magatartását jóvá tennie. Ez enyhítő körülménynek minősülhet.

A vállalatnak minden vizsgálatban teljes mértékben együtt kell működnie és segítséget kell nyújtania; a vizsgálók munkájának hátráltatása bűncselekmény.

10.3 Bírságok és egyéb pénzbüntetések

A bíróság által kiszabott bírságok és más pénzügyi szankciók megfizetése a vezető tisztségviselők és munkavállalók felelőssége.

II. FEJEZET A VERSENYJOG FŐ RENDELKEZÉSEI

1. ADATLAP - ÁTTEKINTÉS

1 SZABAD ÉS TISZTESSÉGES VERSENY: NEMZETI ORSZÁGHATÁROKON TÚLNYÚLÓ ELŐÍRÁS

A szabad és tisztességes verseny létfontosságú a gazdaság eredményessége szempontjából. Ez az összes jelentős ipari ország jogalkotása és az egységes európai piac létrehozása mögött meghúzódó egyik kulcsfontosságú alapelv. A globalizáció fokozatos nyomást gyakorol a feltörekvő gazdaságokra, hogy azok is beálljanak a sorba. Ezek a játékszabályok.

Így a legtöbb ország igen átfogó versenyjogi szabályokat alkotott.

Ezt a konvergenciát a versenyellenes gyakorlatot folytató társaságokra kivetett büntetések látványos felívelése kísérte. Nemzetközi normák jelentek meg: pl. a versenyjogot megsértő társaságra (pl. jelentős cégcsoport leányvállalatára) valószínűleg kirótt maximális bírságot általában a csoport világszerte szerzett árbevételének 10 százalékában állapítják meg.

Egységesen tiltottak a következő gyakorlatok:

- horizontális vagy vertikális összejártások azonos piacon működő szereplők között;
- erőfölénnyel való visszaélés egy konkrét piacon;

- versenytárs piacról történő kizorítást célzó diszkriminatív gyakorlatok.

2 IGEN EREDMÉNYES JOGALKOTÁS

A versenyjogot széleskörű vizsgálati jogkörrel felruházott szabályozó hatóságok útján hajtják végre (adatkerés, helyszíni vizsgálatok, bármilyen üzleti dokumentumok elkobzása mindenféle helyiségből, bárkinek a birtokában is vannak, együttműködés más tagállamok versenyhatóságaival és bíróságaival, sürgősségi ideiglenes intézkedések). Jogosultak rendkívül magas pénzbüntetések kiszabására. Időnként általános és szektorális versenykérdésekről adnak ki állásfoglalást.

Az eljárási szabályok jelentősen javították a hatóságok eredményességét:

- engedékenységek: amikor az összejárásban részt vevő fél önként kínál bizonyítékot az összejárásra;
- egyezség: amikor a hatóságok és a társaság (amely úgy döntött, nem vitatja a hatóság álláspontját) a vizsgálat során tanúsított teljeskörű együttműködés fejében megállapodik a bírságról.

Franciaországban a szabályozó hatóság a francia versenyhatóság (*Autorité de la Concurrence*). Az európai piacot érintő jogsértésekre nézve a szabályozó testület az Európai Bizottság Versenyjogi Főigazgatósága (DG IV).

Az elmúlt években megerősödött a versenyellenes gyakorlatok ellen küzdő államközi együttműködés, hiszen e gyakorlatok sokszor átlépi az országhatárokat (bíróságok vagy versenyhatóságok közti információcsere, együttműködés a vizsgálatokban).

Egyazon versenyellenes gyakorlatot több állam hatóságai is megállapíthatnak és szankcionálhatnak, ha:

- a jogsértő tényállás valamely elemét a másik államban követik el;
- a versenyellenes gyakorlat kedvezményezettjének székhelye a másik államban van;
- a versenyellenes gyakorlat áldozatának székhelye a másik államban van;
- a versenyellenes gyakorlat a másik állam releváns piacán is következménnyel jár.

3 A RELEVÁNS PIAC FOGALMÁNAK FONTOSSÁGA

A versenyhatóságokat nem köti korlátozó jellegű jogi keretrendszer.

Miközben bármely gyakorlat versenyellenesnek minősülhet, a tényleges versenyellenességet a piac működésére gyakorolt hatás elemzése határozza meg.

Ezért a releváns piac fogalma alapvető fontosságú annak meghatározásához, hogy valamely piacon visszaéltek-e erőfölénnyel, vagy létrejött-e versenyellenes megállapodás.

Ennek van földrajzi vetülete (a piac lehet regionális, országos, európai vagy globális) és termék vagy szolgáltatás vetülete (a piac a vevők vagy felhasználók által egymással felcserélhetőnek vagy helyettesíthetőnek tekintett termékek vagy szolgáltatások kínálatának és keresletének metszéspontja).

Helyettesítés akkor áll fenn, ha észszerűen feltételezhető, hogy a vevők vagy felhasználók az árukat vagy szolgáltatásokat adott kereslet kielégítésére megfelelő alternatív lehetőségnek tekintik. Releváns piac például a mobiltelefonok között az okostelefonok vagy a táblagépek piaca.

A hatóságok által az adott magatartás versenyre gyakorolt hatásának felmérésére alkalmazott releváns piac rendkívül szűk is lehet: egy versenytárgyalásra bocsátott projekt önmagában különálló piacnak minősült.

4 VERSENYELLENES GYAKORLAT BIZONYÍTÉKAI

A hatóságok lényeges szabadságot élveznek a versenyellenes magatartás bizonyításában. Elegendő lehet a gyengécske mutatók során alapuló gyanú.

A megállapodás vagy magatartás formája mindegy. A hatóságok komoly, pontos és konzekvens bizonyítékok alapján dönthetnek az összejátszás fennállásáról, például párhuzamos magatartás (statisztikai adatok közzétételekor derül fény hirtelen áremelkedésekre), jegyzőkönyvek, e-mailek, jelentések, faxüzenetek vagy naptárbejegyzések, amelyek versenytársakkal folytatott találkozókra, levélváltásra vagy velük közös találkozókra történt részvételre utalnak.

Az üzleti funkcióban érintett személyeket, valamint a hierarchiában elfoglalt szintjüktől függetlenül az összes vezető tisztségviselőt és munkatársat rendszeresen emlékeztetni kell, hogy a társaság rendkívül komoly büntetések elé nézhet akár csak kissé ügyetlen vagy nem egyértelmű magatartás, személyes vagy belső feljegyzés megjegyzései vagy megfogalmazása miatt. Egyhangúlag el kell utasítani mindenféle versenyellenes magatartást. A meggyanúsított társaság sosem élvezheti az ártatlanság védelmét.

5 AZ ANYAVÁLLALAT FELELŐSSÉGE

A leányvállalat magatartását a fő tulajdonosához köthetik (anyavállalat, üzleti szegmens vezető társasága), ha bizonyos elemek arra világíthatnak rá, hogy leányvállalatát jogellenes viselkedésre utasította vagy mulasztás révén eltúrta annak jogellenes magatartását. Az európai jog más megközelítést alkalmaz, mivel vélelmezi az anyavállalat felelősségét a leányvállalat cselekményeiért még akkor is, ha a jogsértésben nem vett részt. Ezt a vélelmet csak annak bizonyításával lehet cáfolni, hogy a leányvállalat önálló döntéseket hoz, amit igencsak nehéz megtenni.

Mindenesetre az anyavállalat felelősségre vonása esetén a bírság alapulhat a leányvállalat helyett az anyavállalat árbevételén.

2. ADATLAP - ÖSSZEJÁTSZÓ MAGATARTÁS

Összejátszásnak minősül azonos piacon versengő több társaság („horizontális” összejátszás) vagy a termelési és elosztási lánc különböző szintjein működő több társaság („vertikális” összejátszás) egyeztetett fellépése.

Az összejátszás versenyellenes, így tilos, ha célja vagy hatása az adott piacon folyó verseny torzítása. Ezért a versenyellenes célú, de versenyellenes hatással nem járó magatartás szankcionálható, csakúgy, mint a nem versenyellenes célú, viszont versenyellenes hatással járó magatartás (utóbbi esetben a szándék hiányát figyelembe veszik).

1 HORIZONTÁLIS ÖSSZEJÁTSZÁSOK (közvetlen versenytársak közti összejátszás)

A horizontális összejátszás a termelési és elosztási lánc azonos szintjén működő gazdasági szereplők egyeztetett fellépése (pl. hasonló típusú termékek gyártói).

A tiltott gyakorlatok közé tartozik többek között:

- árák vagy árpolitikák megvitatása illetve egyeztetése versenytársak között: egyidejű áremelések, egyidejű akciók;
- megállapodás értékesítési volumenekről;
- megállapodás piaci részesedésekről;
- megállapodás a kínálat korlátozásáról, így az árák növeléséről vagy a piac stabilizálásáról;

- bizonyos vevők kiszolgálásának egyeztetett megtagadása (bojkott);
 - földrajzi területek, piaci szegmensek vagy vevők leosztása;
 - közbeszerzési szerződés jövődó nyerteséről hozott egyeztetett döntés;
 - közbeszerzési pályázati felhívásra benyújtott fedőajánlat;
 - információcsere azonos piacon működő társaságok között, amellyel lehetővé teszik a piac manipulálását, még akkor is, ha az információkat nem használják fel: jelenlegi, múltbeli vagy jövőbeni árakra vagy piaci részesedésre vonatkozó információ; versenytársak közötti információcsere áremelés előtt; árstruktúrára vonatkozó információ; üzleti volumenek, vevők megnevezése, értékesítési feltételek, pályázati indulás szándéka, forgalmazási csatornák; beruházásra vagy innovációra vonatkozó szándék; negyedéves statisztikai kimutatásokat közvétező hivatalos szervezetnek megadott árinformáció;
 - egyazon közbeszerzési szerződésre pályázatot benyújtó társaságok közötti információcsere a végleges ajánlat benyújtását megelőzően;
 - import- vagy exportkorlátozások;
 - a termelés, kibocsátási pontok, műszaki fejlesztés vagy beruházások korlátozása vagy ellenőrzése.
- A versenyhatóságok igencsak közelről vizsgálják:
- az azonos üzletágba tartozó versenytársakat egyesítő szakmai szervezetek tevékenységét, amelyek lehetőséget biztosítanak tagjaiknak az érzékeny információk cseréjére;

- versenytársak közötti konzorcium vagy együttműködés bármilyen, akár ideiglenes formája.

A megbízó vagy szerződő hatóság által kezdeményezett vagy túrt versenyellenes magatartás különleges esete

Előfordulhat, hogy valamely összejátszást a megbízó vagy szerződő hatóság kezdeményez, túrt vagy jóváhagy. A versenyhatóságok ezt nem tekintik a magatartás súlyosságát csökkentő vagy az abban részes feleket mentesítő enyhítő körülménynek.

2 VERTIKÁLIS ÖSSZEJÁTSZÁSOK (beszállítókkal vagy terjesztőkkel folytatott összejátszás)

A vertikális összejátszás a termelési és elosztási lánc különböző szintjein működő gazdasági szereplők (beszállító és egy vagy több forgalmazója) egyeztetett magatartása.

A tiltott gyakorlatok közé tartozik többek között:

- konkrét viszonteladói ár, minimális viszonteladási ár, a versenytárséval azonos termékárrés vagy viszonteladási ár kivetése a beszerzőre vagy forgalmazóra;
- kedvezmény megadása vagy a marketingköltségek egy részének megosztása azzal a feltétellel, hogy a beszerző vagy forgalmazó egy bizonyos viszonteladási árat elfogadjon kötelezőként;
- a viszonteladási ár megállapítása érdekében fenyegetőzés, megfélemlítés, kötbér vagy egyéb retorzió alkalmazása;

- a beszerző vagy forgalmazó kényszerítése, hogy a terméket kizárólag adott területen értékesítse (abszolút területvédelmi kikötések);
- kizárólagos hosszútávú megállapodások megkötése, ha a termék nagy piaci részesedéssel rendelkezik;
- gazdaságilag indokolatlan diszkriminatív árak vagy feltételek alkalmazása;
- beszerző rákényszerítése valamely termék (szolgáltatás) beszerzésére valamely más termék (szolgáltatás) megvásárlása érdekében.

3 EGYES MEGÁLLAPODÁSOK MENTESÍTÉSE

Néhány, viszonylag korlátozott, a szabályozásokban szigorúan meghatározott esetben a francia és európai versenyhatóságok mentesítésben részesítenek egyébként összejátszásnak tekinthető megállapodásokat, ha azok hozzájárulnak az áruk termelésének vagy terjesztésének javításához vagy a műszaki-gazdasági fejlődés előmozdításához (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101 (3) cikke), feltéve, hogy:

- az ebből fakadó előnyből a fogyasztók méltányosan részesülnek, és
- nem rónak szükségtelen korlátozást és nem teszik lehetővé a verseny megszüntetését a szóban forgó termékek lényeges része tekintetében.

A mentesítésben részesíthető eseteket a szabályozás meghatározza, ezek főleg vertikális megállapodásokhoz kötődnek.

Bármiféle megállapodásra vonatkozó egyeztetésre tett javaslatot megelő-

zően sürgősen kötelező egyeztetni a társaság jogi főosztályával annak meghatározása érdekében, hogy a megállapodás mentességben részesíthető-e.

3. ADATLAP – ERŐFÖLÉNNYEL VALÓ VISSZAÉLÉS

Annak a társaságnak van erőfölénye, amely képes a tényleges verseny megakadályozására és nem kell figyelembe vennie a versenyt vagy a fogyasztók nyomását. Ez a helyzet lehetővé teszi, hogy versenytársaitól függetlenül működjön: „piaci ereje” van, melynek révén a versenyre figyelem nélkül állapíthatja meg kereskedelmi és árpolitikáját. Erőfölényes pozícióban lehet egy társaság egyénileg (egyetlen társaság) vagy kollektívan (több társaság csoportosulása). Egyes piacokon kis piaci részesedés is elegendő lehet erőfölény kialakításához. Ilyen eset például, ha számos, a piacvezetőhöz képest egyenként aprócska piaci részesedéssel rendelkező versenytárs működik.

Az erőfölény önmagában nem tiltott gyakorlat. Azt a társaságot viszont, amelyik visszaél az erőfölényével, a versenyhatóságok szigorúan szankcionálják. Az összejátszás és az erőfölénnyel való visszaélés kölcsönösen nem zárja ki egymást. A tiltott vertikális összejátszásokat még szigorúbban szankcionálják, ha azt erőfölényben lévő társaság valósítja meg.

Példák az erőfölénnyel való visszaélésre

- A pozíció kihasználása a versenytársakat kizáró vagy kizorító magatartás gyakorlására
- Hosszútávú kizárólagos szerződések megkötése a vevőkkel
- Értékesítés megtagadása
- Gazdaságilag indokolatlan diszkriminatív árak vagy feltételek alkalmazása (ragadozó árképzés);
- Vízonteladási ár rákényszerítése
- Árukapcsolás vagy szolgáltatáskapcsolás gyakorlata
- Engedély megtagadása
- Valamely versenytársat effektíve kizáró kedvezmény vagy előny megadása

Erősebb alkupozícióval való visszaélés

Az erősebb alkupozícióval akkor él vissza egy társaság, ha tisztességtelenül kihasználja egy beszállító, alvállalkozó vagy vevő gyengébb alkupozícióját. A francia jog e rendelkezése elméletileg lehetővé teszi a visszaélések szankcionálását még akkor is, ha az elkövető a piacon nincs erőfölényben. A magatartást azonban általában az erőfölénnyel való visszaélés szemszögéből vizsgálják.

Három feltételnek kell teljesülnie:

- erősebb alkupozíciónak kell fennállnia: ezt annak alapján vizsgálják, hogy a társaság mennyiben járul hozzá partnerének/partnereinek értékesítéséhez; a partner/ek márkadata és piaci részesedésének mérete; vannak-e alternatív megoldások, és az egyenlőtlen alkupozícióhoz vezető tényezők (a visszaélés áldozatának diktált vagy rákényszerített szándékos stratégia vagy irányított választás).
- az erősebb alkupozícióval vissza kell élni: értékesítés megtagadása, kapcsolt értékesítés, diszkriminatív magatartás (a szokásos magatartástól eltérő olyan gyakorlat, amely visszaélésnek minősülhet).
- valós vagy lehetséges ártalmas hatás a piacon zajló versenyre.

Az erősebb alkupozícióval való visszaélést elszenvedő társaság fordulhat a francia versenyhatósághoz, és a polgári jogi bírósághoz kártérítési keresetet nyújthat be.

4. ADATLAP – SZANKCIÓK

Egyazon jogsértés több eltérő szankciót is magával vonhat:

- versenyhatóságok által kirótt közigazgatási szankciók;
- a polgári bíróságok által az áldozatnak megítélt kártérítés; szerződés és kötelezettségvállalás megsemmisítése;
- a társaság illetve a jogsértésben személyesen érintett felső vezetői és munkatársai ellen hozott szankciók;
- „mellékbüntetések”, ideértve a közbeszerzésektől történő eltiltást.

Abban az esetben, ha a jogsértést több államban követik el illetve az több államban fejt ki hatást, a jogsértő azt kockáztatja, hogy mindegyik államban szankcionálják (ld. 1. adatlap 2. pont).

1 A VERSENYHATÓSÁGOK ÁLTAL KIRÓTT KÖZIGAZGATÁSI SZANKCIÓK

Az alábbi táblázat bemutatja az európai és a francia versenyhatóságok által a versenyellenes magatartásért kiróható szankciókat és azok számításának módját, hogy illusztráljuk a versenyjogot sértő társaságoknál felmerülő kockázatok nagyságrendjét:

Európai Bizottság – DG IV

Francia versenyhatóság

<p>Alapvető bírság</p>	<p>= A releváns értékesítés értékének százalékos mértéke (0–30%) x Időszak (években vagy az időszak, ha egy évnél kevesebb) + a releváns értékesítés értékének 15–25%-a: további elriasztás a kartellezéssel szemben</p>	<p>= A releváns értékesítés értékének százalékos mértéke (0–30% és 15–30% az árrögzítést, piacfelosztást vagy vevőkör-felosztást vagy termeléskorlátozást érintő horizontális összejárások miatt) x Időszak (években vagy az időszak, ha egy évnél kevesebb)</p>
<p>Növelő tényezők</p>	<p>Súlyosító tényezők Pl. vezető szerep, ismétlődő jogsértés, vizsgálat akadályozása</p>	<p>Súlyosító tényezők Pl. vezető szerep, ismétlődő jogsértés (kevesebb mint 15 éven belül azonos jogsértés – 15–50 százalékos növelés), vizsgálat akadályozása, versenytársakkal szembeni kényszer vagy retorzió, a társaság befolyással vagy erkölcsi tekintéllyel rendelkezik (pl. közszolgáltatásért felel); a társaság nagy, gazdaságilag erőteljes vagy jelentős globális erőforrásai vannak</p>
<p>Csökkentő tényezők</p>	<p>Enyhítő tényezők Pl. csekély szerep vagy a magatartást a jogszabályok ösztönzik</p>	<p>Enyhítő tényezők (kényszerítés áldozata, a jogsértést az állami hatóságok bátorítják vagy engedélyezik, megfelelési program, termékei és szolgáltatásai jelentős részében versenytévékenység, egytermékes társaság, együttműködés a vizsgálat során, kötelezettségvállalások, kártérítés fizetése az áldozatnak egyezség keretében)</p>
<p>Maximális összeg</p>	<p>A jogsértést elkövető társaság világszerte felmerült konszolidált árbevételének 10%-a (jogsértésenként); anyavállalat felelősségének vélelmezése (=> bírság alapja = anyavállalat értékesítési árbevétele)</p>	<p>A világszerte felmerült konszolidált értékesítési árbevétel 10%-a adó nélkül (jogsértésenként) Vagy 3 millió EUR, ha nem társaság (pl. szakmai szervezet)</p>

(ciąg dalszy p. 24)

Növelés lehetősége		Növelésre van lehetőség, legfeljebb a pénzbüntetés 10%-áig, az áldozatoknak nyújtandó támogatás finanszírozása érdekében
További csökkentés lehetősége	Engedékenység: 100% az elsőként felvállaló társaság részére, 30–50% a második, 20–30% a harmadik, maximum 20% a többi társaság részére	Engedékenység (az állításokat tartalmazó nyilatkozat előtt): 100% az elsőként megnyilatkozó társaság részére, ha a versenyhatóságnak még nincs információja a jogsértésről (elsőfokú engedékenység), másodfokú engedékenységet maximum 50% erejéig, ha jelentős értékről nyújtanak további bizonyítékokat
	Egyezség: a büntetés max. 10%-os csökkentése (ez hozzáadható az engedékenységi csökkentéshez)	Hatósági álláspont nem vitatása + felhagyás a magatartással + kötelezettségvállalás: egyezség r észeként lehetséges a csökkentés
	Fizetésektelenséggel kapcsolatos csökkentés (ha a bírság megfizetése a társaság gazdasági életképességére hat)	Fizetésektelenséggel kapcsolatos csökkentés (ha a bírság megfizetése a társaság gazdasági életképességére hat)

A versenyhatóság által kiszabott szankciók célja a gazdasági közrend védelme, nem a felek által elszenvedett veszteségek kompenzálása. Ezért ezeket az államnak (vagy az Európai Uniónak) fizetik. Sem Franciaországban, sem általában más országokban sem írhatók le az adóból.

A versenyhatóságok elrettentőnek szánt pénzbüntetéseket szabnak ki: nem egyszerűen a jogellenes gyakorlatot kívánják szankcionálni, de tudatot is akarnak formálni, és le akarják beszélni az ilyen magatartásról a többi társaságot. E célkitűzésnek megfelelően a versenyhatóságok szándékosan súlyosabb bünteté-

seket rónak ki a nagy csoportokra, mivel azok példát mutatnak.

A francia versenyhatóság által kirótt egyéb szankciók:

- a határozat kivonatának közzététele (a francia kereskedelmi kódex (Code de Commerce) L.420-6 és L.464-2 cikke);
- a versenyhatóság előírhatja a társaság számára, hogy adott időszakon belül hagyjon fel a versenyellenes gyakorlattal, különleges feltételeket szabhat vagy a magatartás megszüntetését célzó kötelezettségvállalást fogadhat el a társaság részéről (Code de Commerce).

A francia versenyhatóság által kirótt 15 legnagyobb bírság

Összeg (m EUR)	Üzletág Jogsértés	Év
672,3	Fuvarozás (csomagkézbesítés) Két összejátszás, a fő összejátszás során (670 millió EUR) 20 társaság és a TLF szakmai szövetség érintett az éves áremelkedésekben történt ismételt együttműködésben (2004–2010 közötti időszak)	2015
575,4*	Acélipar Összejátszás 11 társaság között	2008
534	Távközlés Összejátszás a Bouygues Telecom, az Orange és az SFR között	2005
384,9	Csekkfeldolgozás költsége Összejátszás 12 bank között	2010
367,9	Mosópor Összejátszás 4 gyártó között	2011
350	Üzleti távközlés (hatósági álláspont nem vitatása) Erőfölénnyel való visszaélés az Orange részéről, versenyellenes árengedmény, diszkrimináció	2015
242,4	Liszt (Franciaország-Németország) Összejátszás 13 lisztgyártó vagy francia-német lisztgyártó csoport között	2012
192,3	Tejtermékek Áregyeztetés és volumenmegosztás 11 társaság között – a kartellról a Yoplait tett bejelentést, amely az engedékenységi program keretében (elsőfokon) teljes mértékben mentesült a bírság (44 millió EUR) alól	2015
183,1	Távközlés Erőfölénnyel való visszaélés az Orange és az SFR részéről, a hálózaton belüli és kívüli hívások esetében túlzottan eltérő díjakat alkalmaztak	2012
174,5	Magánszemélyek jelzáloghiteleinek újratárgyalásának megakadályozása Összejátszás 9 bank között	2000
100	Energia Erőfölénnyel való visszaélés az Engie részéről	2017

(*) A Párizsi Fellebbviteli Bíróság 73 millió euróra csökkentette.

Összeg (m EUR)	Üzletág Jogsértés	Év
94,4	Egyes szolgáltatások árainak egyeztetése ideiglenes munkaerőt közvetítő ügynökségek között Összejátszás 3 jelentős piaci társaság között	2009
69,2	Cink Erőfölénnyel való visszaélés az Umincore részéről (kizárólagos szállítás)	2016
54,9	Útjelzések Összejátszás 8 ágazati társaság között, egyikük a Colas egyik leányvállalata (Aximum)	2010
47,9	Közbeszerzési szerződések a párizsi régióban Összejátszás 34 építőipari társaság, köztük a Bouygues-csoport leányvállalatai között (Screg Île-de-France, Colas Île-de-France Normandie, Bouygues Bâtiment Ile-de-France)	2006

Az Európai Bizottság által kirótt 10 legnagyobb bírság

Összeg (m EUR)	Üzletág Jogsértés	Év
2 926	Teherautó-gyártók Összejátszás 6 gyártó között 14 éven át (árrögzítés, összejátszás a közepes és nehézteherautók európai szabványnak való megfeleltetéséhez szükséges új emissziós technológia bevezetése időzítésében)	2016
2 420	Online keresőmotorok Erőfölénnyel való visszaélés a Google részéről	2017
1 470	Katód sugárcsővek Összejátszás 7 társaság között 10 éven át (árrögzítés, piacelosztás, vevők elosztása, gyártókapacitások összehangolása és érzékeny üzleti információk cseréje)	2012
1 383	Autóipai síkúveggyártók Összejátszás 4 gyártó között	2008
834 (induló bírság: 992)	Liftek és mozgólépcsők Összejátszás 3 jelentős telepítéssel és karbantartással foglalkozó cégcsoport leányvállalatai között 4 országban	2007
799	Légifuvározó	2010
790 (induló bírság: 855)	Vitaminok Összejátszás 8 társaság között a piacok felosztására és az árak rögzítésére 10 éven át	2001
676	Gyertyaviasz Árkartell 9 csoport között	2008
648	LCD-gyártók	2010
622	Fürdőszobai berendezések gyártói Összejátszás 17 gyártó között 6 országban, 12 éven át	2010

2 POLGÁRI JOGI „SZANKCIÓK”: KOMPENZÁCIÓ A VERSENYELLENES GYARKOLATOK ÁLDOZATAI RÉSZÉRE - SZERZŐDÉSEK ÉS KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK SEMMISÉGE

2.1 Sérelem kompenzációja

EURÓPAI UNIÓ

Az európai versenyjoggal ellentétes magatartás áldozata (természetes vagy jogi személy) az elszenvedett sérelem kompenzációját követelheti, feltéve, hogy bizonyítékot tud bemutatni a társaság helytelen eljárására, a veszteség összegére, a helytelen eljárás és a veszteség közötti oksági összefüggésre¹. Az Európai Bizottság által kartellekkel szemben hozott határozatok mintegy 25%-át az áldozatok kártérítési követelése követte.

A Bizottság a versenyellenes magatartás áldozatainak csoportos peres eljárás indítását ajánlja.

FRANCIAORSZÁG

Franciaországban nemrégiben több törvényt fogadtak el, hogy megkönnyítsék a versenyellenes gyakorlatok áldozatainak a kártérítési igények bíróság előtti érvényesítését. Ez egyértelmű jelzés a versenyellenes gyakorlatot folytató cégek számára, hogy jóval nagyobb a kártérítési kötelezettség kockázata.

Csoportos peres eljárások bevezetése

Az Európai Bizottság ajánlása nyomán Franciaország 2014-ben bevezette a csoportos peres eljárást, ami lehetővé

teszi, hogy a fogyasztók a versenyellenes gyakorlat okozta veszteségeikért egy csoportba tömörülve követeljék nek kártérítést.

Ez számos vonásában hasonlít az Egyesült Államokban ismert „class action” rendszeréhez, bár a francia rendszer a túlzások megelőzésére szolgáló mechanizmusokat is tartalmaz. Például csoportos pert csak egyes jóváhagyott fogyasztóvédelmi szervezetek indíthatnak.

A csoportos perek lehetővé teszik a kollektív fellépést, így a fogyasztók megoszthatják a jogi költségeket. Korábban az igénnyel élni akaró fogyasztók számára sokszor súlyosan elrettentő volt a költség, különösen, ha egyenként csupán pár tíz- vagy százezer euró veszteséget szenvedtek el. A csoportos peres eljárások immár több ezer vagy akár több százezer fogyasztó számára lehetővé teszik a versenyellenes gyakorlatok elkövetője elleni kollektív fellépést még akkor is, ha egyéni veszteségeik viszonylag csekélyek.

Az új mechanizmus segítségével a francia jogalkotó egyértelműen üzen: a széles körben gyakorolt versenyellenes magatartást többé nem lehet büntetés vagy kártérítés nélkül megúszni még akkor sem, ha az egyes áldozatoknak csupán aprócska veszteséget okoz.

2016 végén kilenc csoportos eljárás indult nagy ipari vállalatcsoportok és bankok ellen. Azonban egyikben sem a versenyellenes magatartással okozott veszteségre kérnek kártérítést.

A kártérítés követelését megkönnyítő új rendelkezések bevezetése

⁽¹⁾ European Commission – Competition – Delivering for consumers
<http://ec.europa.eu/competition/consumers/contacts-fr.html#1>

A versenyellenes gyakorlat áldozatai a francia polgári törvénykönyv (*Code Civil*) 1240. cikke (korábban 1382. cikke), valamint a francia kereskedelmi kódex (*Code de Commerce*) L.481-1 et seq. cikkeiben bevezetett rendelkezések alapján követelhetnek kártérítést¹.

Az új jogszabályok lefektetik azt az alapelvet, hogy „A természetes és jogi személyek felelnek a versenyellenes magatartás gyakorlása révén általuk okozott károsodásért.”

Számos rendelkezés könnyíti meg továbbá a versenyellenes gyakorlatok áldozatainak a kártérítési igények bíróság előtti érvényesítését:

- „Most már jogerős vélelem, hogy a természetes vagy jogi személy, akivel szemben a francia versenyhatóság vagy egyéb joghatóság ilyen értelmű jogerős határozatot hozott, bűnös a versenyellenes gyakorlat folytatásában.” Ha kártérítési igénnyel élnek, a francia versenyhatóság vagy egyéb joghatóság által a versenyellenes magatartás folytatásában bűnösnek talált természetes vagy jogi személyek automatikusan felelősnek minősülnek, kivéve, ha bizonyítani tudják, hogy nem vettek részt az adott versenyellenes gyakorlatban, ez viszont nem könnyű. Ez jócskán megkönnyíti az áldozatok dolgát, akik korábban kénytelenek voltak bizonyítani a jogsértő helytelen eljárását;
- „Abban az esetben, ha az Európai Bizottság megállapította a versenyellenes gyakorlat fennállását, az e gyakorlatra alapozott kártérítési igény ügyében eljáró francia bíróság nem hozhat a Bizottság határozatával ellen-

tétes döntést.” Ez az alapelv megkönnyíti az áldozatok dolgát, mivel most már az Európai Bizottság döntésére is alapozhatják kártérítési igényüket;

- könnyebb továbbá az áldozatok számára az elszenvedett ártalom bizonyítása. Ez korábban jócskán elriasztotta a kártérítést igénylő áldozatokat. A jogszabály most úgy rendelkezik, hogy „Ellenkező bizonyítása hiányában a versenytársak közötti versenyellenes gyakorlatra nézve az a vélelem, hogy kárt okoz.” Így a bizonyítási teher megfordult, és most már az elkövetőnek kell bizonyítania, hogy a versenyellenes gyakorlat nem okozott kárt az áldozatnak. Egyébként automatikusan vélelmezik, hogy az áldozat kárt szenvedett, és csak az igényelt kártérítés összegét kell alátámasztania;
- Az új jogszabályok a „kár” fogalmát is meghatározzák. Nemcsak a ténylegesen elszenvedett veszteség, hanem az elmaradt nyereség, az elmaradt lehetőségek és a nem vagyoni kár is e körbe tartozik;
- Végül a törvények a jogsértők felelősségének egyetemlegességének elvét is lefektetik. Ha valamilyen versenyellenes magatartásban több természetes vagy jogi személy játszott össze, egyetemlegesen felelnek az ebből fakadó kárért, a jogsértés súlyosságával és a károkozásban vállalt szerepük arányában.

A rendelkezések végső soron arra ösztönzik és készítetik az áldozatokat, hogy a versenyellenes magatartást tanúsító bármilyen személy ellen kártérítési igénnyel éljenek.

(1) Az új rendelkezések a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló 2014/104/EU irányelvben foglalt alapelvek francia jogban való végrehajtásának (a 2016. december 9-i Sapin 2 törvény, valamint a 2017. március 9-i rendelet és állásfoglalás) az eredményei.

Az elkövetőknek tudatában kell lenniük, hogy a közigazgatási szankciókon túlmenően azt kockáztatják, hogy egyre növekvő összegű kártérítésre kötelezik őket olyan áldozatok részére, akiknek immár erőteljes jogi eszközök állnak rendelkezésére az igény érvényesítésére.

Kártérítési igények növekedése

Az elmúlt években nőtték a versenyszabályok megsértése miatti kártérítésre vonatkozó igények.

Például Île-de-France (párizsi régió) 242 millió euró kártérítést követel mintegy 15 építőipari cég és tíz természetes személy, felső vezető, munkavállaló és tanácsadó részéről elszenvedett kárért, a párizsi régió iskolaépítési közbeszerzési szerződéseinél történt összejátszásra alapozva.

EGYESÜLT ÁLLAMOK

Az Egyesült Államokban a versenyellenes magatartást tanúsító elkövetőre sérelemdíjat róhatnak ki (a megítélt kártérítés háromszorosa).

EGYÉB ORSZÁGOK

Egyes országokban, ha a veszteség pontos összege nem bizonyítható, a jogszabály a versenyellenes gyakorlattal generált értékesítés árbevételének százalékos mértékét határozza meg (például Magyarországon).

2.2. Szerződések és kötelezettségvállalások semmissége

A francia jog úgy rendelkezik, hogy a versenyellenes gyakorlattal kapcsolatos szerződés vagy kötelezettségvállalás semmis. Állami megbízó a szándékos megtévesztés alapján a szerződés megsemmisítését és a teljes

szerződéses ár kamattal növelt visszatérítését követelheti. A francia esetjogban egy társaság az állami hatóságtól nem követelheti vissza költségeit, ha a szerződést a közigazgatási hatóságok szándékos megtévesztés révén megszerzett jóváhagyását elnyert jogellenes gyakorlat alapján semmisítik meg.

3 BÜNTETŐJOGI SZANKCIÓK

Franciaországban az a személy, aki tudatosan döntő és személyes szerepet játszik az összejátszó gyakorlat vagy erőfölénnyel való visszaélés kialakításában, megszervezésében vagy végrehajtásában, négyévi szabadságvesztéssel és 75 000 EUR bírsággal büntethető.

Jogi személyre is kiróhatnak büntetőbírságot, közvetlenül vagy közösen, a jogsértésben részes felső vezetők mellett.

Több országban is konkrétan a társaságok felső vezetőit és munkavállalóit célzó büntetőjogi szankciók révén harcolnak a versenyellenes magatartások ellen. Az Egyesült Államok a természetes személyekkel szembeni büntetőjogi szankciókra összpontosít: 2010-ben az Igazságügyminisztérium mindösszesen több mint 26 000 nap (azaz összesen több mint 71 év) szabadságvesztést szabott ki kartellügyekben. Az amerikai Igazságügyminisztérium 2007 és 2016 között a versenyjogi jogsértések miatt büntetőbíróóság előtt indított összesen 580 ügyből csupán 17-et veszített el.

5. ADATLAP - ENGEDÉKENYSÉG HORIZONTÁLIS ÖSSZEJÁTSZÁS ESETÉN

Tudnivalók

Ma az Európai Bizottság Versenyjogi Főigazgatósága elé kerülő esetek 80%-a engedékenységi kérelmek alapján indul.

Például az Európai Bizottság által valaha kirótt legsúlyosabb bírságot (2,93 milliárd EUR) eredményező, kamiongyártók között létrejött kartellt az MAN jelentette be 2016-ban. Az MAN az engedékenységi program keretében teljes egészében mentesült (elsőfokú engedékenység) az általa egyébként fizetendő (több mint 1,2 milliárd EUR) bírság alól, mivel bejelentette a magatartást és együttműködött a vizsgálat során.

Hírek szerint 2017-ben a Daimler tájékoztatta az Európai Bizottságot a fő német autógyártók között az innováció korlátozásának céljával létrejött széleskörű összejátszásról.

Az engedékenységi programok általánosságban egyre sikeresebbek Európában. Az Európai Bizottságon kívül már 26 tagállamban működik engedékenységi program.

Franciaországban a cégek egyre inkább igénybe veszik ezeket.

Az engedékenység előnyei Franciaországban és Európában a súlyosnak tekintett horizontális összejátszásokra korlátozódnak.

A francia jog az összejátszást bejelentő első társaságot mentesíti a

bírság alól. A cég csak akkor mentesülhet, ha a francia versenyhatóságnak még nem volt bizonyítéka az összejátszásra (elsőfokú engedékenység). Ennek hiányában a francia versenyhatóság álláspontjának függvényében a további jelentős értékű bizonyíték szolgáltatása a bírság maximum 50%-ának elengedését indokolhatja.

Az európai jog vagy teljes mentességet, vagy az engedékenységi kérelmek sorrendjén alapuló fokozatos csökkentést biztosít: 30-50% a második, 20-30% a harmadik, maximum 20% a többi társaság részére.

A versenyhatóság szabadon dönthet a mentesség megadásáról vagy megtagadásáról.

Azok a társaságok, amelyek versenytársaikra kényszerít gyakorolnak, nem élhetnek az engedékenység eszközeivel.

Az engedékenység elutasítása esetén az a társaság, amely nem vitatja a hatósági álláspontot, a versenyhatóság vagy az Európai Bizottság által felajánlott egyezséggel élhet. Emellett az illetékes bíróságnál fellebbezhet az engedékenység elutasítása ellen.

Teendők

Abban az esetben, ha horizontális összejátszásra utaló jelzést tesznek, az üzleti szegmens vezető tisztviselői és etikai tisztviselője külső és belső tanácsadók meghallgatását követően dönt arról, hogy kérelmezik-e a versenyhatóság engedékenységét.

Az engedékenység lehetőségével a következő feltételek teljesülése esetén lehet élni.

- a kérelem benyújtásától kezdve a vizsgálat során végig folyamatos teljeskörű együttműködés fenntartása;
- felhagyás az összejárásban való további részvétellel még abban az esetben is, ha emiatt a társaság a szerződéses jogviszony visszaélés jellegű megszüntetése miatt felelőségre vonhatóvá válik;
- bizonyítékok megsemmisítésére, meghamisítására vagy elrejtésére nem kerülhet sor, az engedékenységre kérelmezésre irányuló szándékot nem lehet közzétenni;
- a kérelem tényét nem lehet az összejárásban részt vevők és harmadik felek tudomására hozni.

6. ADATLAP – VERSENYJOG VAGY HASONLÓ JOG ÁLTAL SZABÁLYOZOTT MAGATARTÁSOK

A jogsértőkre kiróható súlyos szankciók vagy jogtalan gazdagodás visszatérítési kötelezettsége miatt fontos ismerni a versenyjogban vagy a versenyjog peremén létező egyéb rendelkezéseket. Ide tartoznak a Franciaországban, Európában és a legtöbb más országban alkalmazandó fúziókontroll-szabályok, az európai szabályok által szankcionált állami támogatásokra vonatkozó jogszabályok, továbbá különösen a francia jog által szankcionált tisztességtelen vagy diszkriminatív magatartások. Ezeket az alábbiakban röviden ismertetjük.

1 FÚZIÓKONTROLL

A bizonyos küszöbértéket meghaladó összeolvadások és felvásárlások (társaságok felvásárlása, közös leányvállalatok létrehozása, összeolvadás) a versenyhatóság előzetes jóváhagyásához kötöttek. A hatóságok az ügyletet megtilthatják, engedélyüket kötelezettségvállaláshoz vagy jogorvoslathoz köthetik (pl. üzleti működési terület eladása) vagy feltétel nélküli hozzájárulásukat adhatják. A tervezett koncentráció bejelentését elmulasztó vagy az engedély megszerzése előtt azt lebonyolító társaságokra rendkívül súlyos büntetés róható ki. 2016-ban például a francia versenyhatóság 80 millió eurós bírság közös megfizetésére kötelezte az Altice-t és az SFR csoportot, mivel a versenyhatóság beleegyezésének megszerzése előtt

lebonyolított két koncentrációs ügyletet. Ha a tranzakciót a jóváhagyás megszerzése vagy annak kérelmezése nélkül teljesítik, a versenyhatóság az ügylet visszacsinálását is előírhatja.

Ezért a Csoport szervezeteinek ellenőriznie kell, hogy a tervezett koncentráció bejelentéshez kötött-e, és a felvásárlási vagy adásvételi szerződésben szerepelnie kell egy olyan előfeltételnek, amely az ügyletet az illetékes versenyhatóságok jóváhagyásának megszerzésétől teszi függővé (figyelembe véve, hogy adott ügylet több eltérő versenyhatóság jóváhagyását is igényelheti).

2 ÁLLAMI TÁMOGATÁS

Az európai versenyjogban léteznek az állam vagy bármely állami testület által egy társaságnak nyújtott állami támogatás ellenőrzésére szolgáló eljárás, mivel ez a versenyegyensúly borulását hozhatja a piacra. Az Európai Unió az állami támogatást széleskörűen értelmezi, a projekt finanszírozásában történő bármilyen közvetlen vagy közvetett állami részvétel ide tartozik. Ha a támogatást az uniós hatóságok jogellenesnek nyilvánítják, a támogató köteles azt visszafizetni. Az állami hatóság (közvetlen vagy közvetett) támogatása önmagában nem garancia arra, hogy az megfelel az európai szabályoknak. Állami testület által megítélt támogatás, pl. állami garanciák vagy támogatások esetén mindig egyeztetni kell házon belüli jogásszal.

3 TISZTESSÉGTELEN VAGY DISZKRIMINATÍV GYAKORLATOK

3.1 Általános információ

Franciaországban a következő gyakorlatok bármelyikét folytató gyártó, kereskedő vagy ipari társaságokat felelősségre vonják és kötelezik az elszennvedett veszteségek megtérítésére (francia kereskedelmi kódex (Code de Commerce) L. 442-6, I cikke):

- Illetéktelen előny: kereskedelmi partnertől bármilyen természetű előnyhöz jutás vagy ennek kísérlete kereskedelmi szolgáltatás ellentételezése nélkül, vagy a nyújtott szolgáltatás értékével láthatóan arányban nem álló szolgáltatás ellenében.
- Jelentős egyensúlytalanság: kereskedelmi partnerre olyan kötelezettség kirovása vagy erre irányuló kísérlet, amely a felek jogai és kötelezettségei között jelentős egyensúlytalanságot hozna létre.
- Megrendelés feltételeként előny szerzése vagy erre irányuló kísérlet, arányos beszerzési volumenre vonatkozó írásos kötelezettségvállalás nélkül.

3.2 Kialakult üzleti kapcsolat megszüntetése vagy ennek kilátásba helyezése

A tisztességtelen vagy diszkriminatív gyakorlatok körében az indított peres eljárások mennyisége különösen jelentőssé teszi a meglévő üzleti kapcsolat megszüntetését vagy ennek kilátásba helyezését.

Kialakult üzleti kapcsolatnak nevezük a stabil, folyamatos és rendszeres kapcsolatot, amelynél észszerűen várható, hogy a jövőben is folytatódik a partnerrel folytatott üzletkötés.

MEGSZÜNTETÉS KILÁTÁSBA HELYEZÉSE

Polgári jogi jogsértésnek minősül, ha egy társaság az üzleti kapcsolat részleges vagy teljes, hirtelen megszüntetésének kilátásba helyezésével nyilvánvalóan visszaélés-jellegű feltételeket szerez vagy ilyenre törekszik árák, fizetési időszakok, adásvételi vagy szolgáltatási feltételek terén.

MEGSZÜNTETÉS

Polgári jogi jogsértésnek minősül, ha a társaság kialakult üzleti kapcsolatot részben vagy egészben hirtelen, megfelelő idővel előre adott írásos értesítés nélkül megszüntet, mely megfelelő értesítést a szokásos gyakorlat alapján, az üzleti kapcsolat tartamának figyelembe vételével kell megítélni.

A társaság értesítés nélkül felmondhatja a szerződést a másik fél súlyos kötelezettségszegése esetén, a partner gazdasági nehézségeire alapozva azonban nem.

4 TISZTESSÉGTLEN VAGY DISZKRIMINATÍV GYAKORLATOK SZANKCIONÁLÁSA

Az utóbbi években a francia jogalkotó jelentősen növelte a tisztességtelen vagy diszkriminatív magatartást tanúsító társaságok ellen hozott szankciókat¹.

Az ilyen gyakorlat révén okozott kár térítése iránti igénnyel élhet (i) bárki, akinek ez jogos érdeke (azaz a tisztességtelen vagy diszkriminatív gyakorlat áldozata), (ii) a francia versenyhatóság elnöke, (iii) a francia gazdasági miniszter, vagy (iv) a francia ügyészség. Az utóbbi kettő további szankciókat kérhet, többek között:

- a jogellenes gyakorlat abbahagyására utasító határozat;
- jogellenes szerződések vagy szerződéses kitételek megsemmisítése;
- illetéktelen kifizetések visszatérítése;
- maximum 5 millió EUR polgári jogi pénzbüntetés (ami az illetéktelenül megfizetett összegek háromszorosára vagy a jogellenes gazdagodással arányosan a jogsértő által Franciaországban elért adózás előtti értékesítési árbevétel 5%-ára növelhető);
- az áldozat által elszenvedett veszteség megtérítése.

A bíróság következetesen előírja a határozat közzétételét, és előírhatja, hogy a társaság azt éves beszámolójában is tegye közzé.

Ha az erős alkupozícióval való visszaélés áldozata fizetéképtelenné válik, a jogsértő az összes olyan munkavállaló társ munkáltatójának tekinthető, akiknek az állása veszélyben forog.

⁽¹⁾ A növekedésről, aktivitásról és a gazdasági esélyegyenlőségről szóló 2015. augusztus 6-i törvény (Macron-törvény) és a 2016. december 9-i Sapin 2 törvény.

7. ADATLAP – HASZNOS LINKEK ÉS HIVATKOZÁSOK

A versenyjogra vonatkozó legfontosabb információk az alábbi linkeken ismerhetők meg. A link változása esetén az információ a címet a keresőmotorba írva megtalálható.

FRANCIAORSZÁG	
Francia kereskedelmi kódex (Code de Commerce)	Ld. a francia kereskedelmi kódex (Code de Commerce) IV. könyvét: <i>"De la liberté des prix et de la concurrence"</i> : http://www.legifrance.gouv.fr/ Kattintson ide: les codes en vigueur > choisir un code > code de commerce > consulter
Francia versenyhatóság (Autorité de la Concurrence) - eljárások	http://www.autoritedelaconcurrence.fr/user/index.php?lang=en
EURÓPAI UNIÓ	
Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (különösen annak 101. és 102. cikke)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT
Egyéb alkalmazandó jogszabályok	http://europa.eu/pol/comp/index_en.htm

BOUYGUES csoport

32 avenue Hoche

F-75378 Paris cedex 08

Tel.: +33 (0)1 44 20 10 00

bouygues.com

Twitter : @csoporteBouygues

NYILATKOZAT

Ez a dokumentum a 2017. június 1-jén irányadó francia rendelkezéseket tekinti át.

Minden frissítést kizárólag a csoport intranetjén lehet közzétenni.

2014 • Frissítve: 2017. szeptember

A Bouygues csoport etikai kódexe és megfelelési programja (Versenyszabályok, korrupcióellenes, pénzügyi információk és értékpapír-kereskedelem, Összeférhetlenség, valamint embargók és exportkorlátozások) a csoport intranetjén érhető el (ByLink).

BOUYGUES